

การประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อบริหารจัดการต้นทุนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร
ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

APPLICATION OF COST MANAGEMENT ACCOUNTING INFORMATION OF COMMUNITY ENTERPRISE OF
BAN NUM PHON, PAK TOM SUB-DISTRICT WEAVE GROUP, CHIANG KHAN DISTRICT, LOEI PROVINCE

วนันพรณ์ ชื่นพิบูลย์¹

Wanunporn.chue@lru.ac.th

โทรศัพท์: 09-9467-4654

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อบริหารจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ใช้วิธีศึกษาในเชิงทฤษฎี การสำรวจ และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 หมู่บ้าน 20 ครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาไปสู่การพัฒนาแบบบริหารจัดการ การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน แนวทางการดำเนินงานการพัฒนาความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนทักษะและพัฒนาศักยภาพในการผลิต และการสร้างรายได้ชุมชนด้วยการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ การศึกษาพบว่า 1) สภาพทั่วไปของกลุ่มในการบริหารจัดการยังไม่เป็นรูปแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะใช้วิธีต่างคนต่างทำที่บ้านและขายเอง ไม่มีการรวมตัวกัน 2) การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย การคำนวณจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ เป็นเพียงแค่การกะประมาณการเท่านั้น ยังไม่มีรูปแบบการจัดทำอย่างจริงจัง 3) การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดราคาขายที่เหมาะสม พบว่าการกำหนดราคาขายเป็นไปโดยใช้ราคาตลาด ขายตามสภาพ ขนาดของผลิตภัณฑ์ หรือบางครั้งใช้วิธีขายต่ำกว่าราคาทุนที่ประมาณการไว้ เนื่องจากรูปแบบผลิตภัณฑ์ยังไม่หลากหลาย และยังขาดทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้คุณภาพ

ดังนั้นในการศึกษาลักษณะเชิงกายภาพของกลุ่มจักสานตำบลปากตม นำไปสู่การพัฒนาจากการนำการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ชุมชนมีการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มโดยการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน พัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มด้วยการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่ม การเข้าใจวิธีคำนวณจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ และวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดราคาขายที่เหมาะสม เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินงานที่เข้มแข็งรวมถึงการพัฒนาทักษะการจักสานผลิตภัณฑ์ให้ได้รับมาตรฐาน และการรับงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำสำคัญ: ข้อมูลทางการบัญชี, การบริหารจัดการต้นทุน, กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานตำบลปากตม

Abstract

The purpose of this qualitative research study was to study the application of accounting data to manage the cost of community enterprise products of Ban Nam Phon Weaving Group, Pak Tom Subdistrict, Chiang Khan District, Loei Province. Theoretical study, survey and workshop training were used. The sample group of this study was conducted from 2 villages, 20 households. Data analysis was conducted by using content analysis to develop management models, establish sustainable community enterprise groups, guidelines for the development of the strength of community enterprises, skill support and production potential development, and generating community income by analyzing product costs. The study revealed that 1) the general situation of the management group is not community enterprise groups, they made their own products in each household and sold them separately. 2) Using accounting data to analyze income and expenditure, the calculation of product break-even point is only an estimation, and there is no serious method. 3) Analyzing product cost to determine the appropriate selling price found that the selling price was determined by using the market price, selling according to the condition and size of the products, or sometimes selling below the estimated cost price because the product model is not yet diverse, and still lacking of the skills to develop quality products.

Therefore, when studying the physical characteristics of the weaving group in Pak Tom Subdistrict leading to development from the use of research. The community has developed the potential of the group through the establishment of a sustainable community enterprise group, improved group management by accounting for group revenue and expenditure, learned how to calculate the breakeven point of products and analyzed product costs to determine the appropriate selling price, in order to create a strong operational approach including improving skills in weaving products to meet standards as well as receiving financial support for the development of community enterprises from relevant agencies.

Keywords: Accounting Information, Cost Management, Community Enterprise Pak Tom Sub-district Weaving Group

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ตำแหน่ง นักวิชาการ หน่วยงานสังกัด สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดเลย

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชน (Small and Micro Community Enterprise: SMCE) เกิดขึ้นอย่างมากหลายในแต่ละท้องถิ่น จากการส่งเสริมของทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงหน่วยงานทางสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนในท้องถิ่นมีรายได้ในครัวเรือนมากขึ้น เป็นการเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำให้ชุมชนในท้องถิ่น มีการอนุรักษ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้สอดคล้องกับการส่งเสริมและรณรงค์การใช้ผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงแนวทางการพัฒนาให้สู่ระดับสากล สร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง ทำให้มีส่วนแบ่งทางการตลาดที่เกิดจากการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคที่เป็นสินค้าในครัวเรือนสู่สินค้าเศรษฐกิจสากล มีมาตรฐานที่รองรับ มีคุณภาพเป็นตัวการันตี มีความน่าเชื่อถือ มีความปลอดภัยจากการใช้สินค้าอุปโภคและบริโภคราคาถูก ผลิตภัณฑ์ชุมชนเดิมที่มีจุดเริ่มต้นเกิดจากการผลิตสินค้าเพื่อใช้ในครัวเรือนเท่านั้น มีจำนวนการผลิตสินค้าไม่เยอะ รูปแบบไม่หลากหลาย ความคงทนแข็งแรงของผลิตภัณฑ์นั้น จะขึ้นอยู่กับทางเลือกวัสดุที่ใช้และมักจะทำด้วยวัตถุดิบที่ได้จากท้องถิ่นนั้นๆ และสิ่งเหล่านี้ก็เป็นต้นทุนการผลิตพื้นฐานอย่างหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการดำเนินงานของชุมชน การสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด เพราะจุดประจักษ์มีหลายจุดในเรื่องขององค์ความรู้ใหม่ รวมถึงวิสาหกิจชุมชนจำนวนไม่น้อยที่ต้องประสบปัญหาในการประกอบธุรกิจหลายประการ คือการขาดองค์ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การจัดการ การตลาด แรงงาน เทคโนโลยีการผลิต การเงิน และการบัญชี โดยเฉพาะทางด้านการบัญชี ยังมีการจัดทำบัญชีอย่างไม่เป็นระบบ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2564)

ในส่วนงานภาครัฐมีการส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนด้วยวิสาหกิจชุมชนจากต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเอง เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนและพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานที่สูงขึ้น มีการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองในชุมชนเป็นหลัก (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ในการดำเนินงานที่กิจการชุมชนโดยชุมชนเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางสังคมของชุมชนในการดำเนินกิจการ เพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนการเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างโอกาสและรายได้ของชุมชนฐานรากให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (ทัศนชัย ศิริวรรณ, 2564) แม้ว่าจะมีหลายส่วนงานที่พร้อมให้การสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แต่ยังคงขาดการจัดการการบริหารการดำเนินงานที่ดีในด้านการผลิต การตลาดของวิสาหกิจชุมชน ความพร้อมของชุมชนเพื่อการทำวิสาหกิจชุมชน การเข้าถึงของวิสาหกิจชุมชนกับโครงการต่างๆ ของรัฐ รวมถึงการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน หลักการบันทึกทางบัญชี การวิเคราะห์บัญชีและแนวคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนเพื่อกำหนดราคาขายเพื่อนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจการบริหารจัดการกลุ่มในอนาคต

ข้อมูลทางการบัญชีมีความสำคัญกับผู้ใช้ทั้งภายในและภายนอก เมื่อมีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบการจัดทำบัญชีให้สอดคล้องกับลักษณะและรูปแบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยเมื่อมีการก่อตั้งจดทะเบียนกลุ่มจากสำนักงานการเกษตรท้องถิ่นแล้ว วิสาหกิจชุมชนจะต้องจัดทำงบการเงินพื้นฐานซึ่งมีรายได้และค่าใช้จ่ายมาจากผลผลิตของกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการทางการเงินโดยทั่วไป คือหลักการรับรู้รายรับ รายจ่าย ยอดคงเหลือของกลุ่ม เพื่อนำผลลัพธ์จากการดำเนินงานไปประกอบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณการผลิต ต้นทุนต่างๆ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อวัดผลการดำเนินของกลุ่ม ควบคุมการดำเนินงานของกลุ่ม และวางแผนการดำเนินงานต่อไป ดังนั้น ข้อมูลรายรับ รายจ่าย ต้นทุนที่เกิดขึ้น จึงเป็นข้อมูลสำคัญเบื้องต้นที่คณะกรรมการของกลุ่มจะต้องศึกษา และนำมาวิเคราะห์เพื่อจะได้ทราบโครงสร้างทางการเงินของกลุ่ม ความสามารถในการหากำไร และแผนการดำเนินงานในอนาคต

ดังนั้น การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นประโยชน์การประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อบริหารจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จะช่วยให้มีการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืนมีรูปแบบบริหารจัดการที่ดี สร้างรายได้ลดรายจ่ายจากการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขายที่เหมาะสม นำไปสู่วิสาหกิจชุมชนเครือข่ายขนาดใหญ่ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการส่งเสริมการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มจักสาน เพื่อการบริหารจัดการระบบของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพทั่วไปของกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร
2. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารจัดการกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร
3. เพื่อศึกษาจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ชุมชน
4. เพื่อศึกษาต้นทุนผลิตภัณฑ์ในการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

รูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อบริหารจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์สาธิตหัตถกรรมกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย” ผู้วิจัยเริ่มศึกษาเชิงเอกสารแล้วนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อทำการเก็บข้อมูลในเชิงลึก (In-Depth interview)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการคัดเลือกด้วยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ให้ข้อมูลโดยเลือกผู้ให้ข้อมูลจากบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติการหลัก (Key actors) ของแต่ละหมู่บ้านจากทั้งหมด 1 หมู่บ้าน 2 หมู่ โดยแยกเป็น 1) บ้านน้ำพร หมู่ 2 จำนวนผู้สัมภาษณ์ 10 คน 2) บ้านน้ำพร หมู่ 6 จำนวนผู้สัมภาษณ์ 10 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะเชิงกายภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดเป็นแบบเลือกคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การทำบัญชี รับ-จ่าย การคำนวณจุดคุ้มทุน และการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดราคาขาย

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

4.1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Research) โดยเลือกใช้วิธีสังเกต และสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลดังต่อไปนี้

- 4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์ชุมชนกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร
- 4.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงสมาชิกกลุ่มจักสานเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม
- 4.1.3 การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ใช้ปัจจุบัน
- 4.1.4 การวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อหาจุดคุ้มทุน
- 4.1.5 การวิเคราะห์ต้นทุนและกำหนดราคาขายที่เหมาะสม
- 4.1.6 ข้อเสนอแนะ

4.2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยการสอบถามข้อมูลด้วยตนเอง รวมถึงการศึกษาค้นคว้าจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลปากตม พัฒนาชุมชนจังหวัดเลย พัฒนาชุมชนอำเภอเชียงคาน สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย กรมสำนักงานเกษตร เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสัมภาษณ์จากภาคสนามเรียบร้อยแล้ว จึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านน้ำพร ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ ถอดคำสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง จัดกลุ่มประเด็นข้อความ ทำการอธิบายขยายความ เรียบเรียงถ้อยคำจากข้อมูลให้ผู้สัมภาษณ์ให้การตีความ (Interpretation) มาสนับสนุนการตีความและพรรณนาความ (Description) เป็นการร้อยเรียงถ้อยคำจัดลำดับการเกิดขึ้นก่อน-หลัง พร้อมกับการพรรณนาเชื่อมโยงแต่ละเนื้อหาเหตุการณ์ต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนและการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มจักสาน และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการคำนวณ การบรรยาย และสรุปผลการวิจัย โดยใช้สูตรในการคำนวณ มีดังนี้

1. สูตรการวิเคราะห์การสะสมต้นทุนการผลิต (จรรยา ลิ้มปภากุล, 2565 หน้า 1-4)

1.1 ต้นทุนการผลิต = วัตถุดิบทางตรงใช้ไป + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการผลิต)

2. สูตรการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน โดย (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ, 2558 หน้า 88)

2.1 จุดคุ้มทุนเป็นหน่วย
$$\frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{กำไรส่วนเกินต่อหน่วย}}$$

2.2 จุดคุ้มทุนเป็นบาท
$$\frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$$

3. สูตรการวิเคราะห์ราคาขาย (นาตยา ตรีรัตนดิถกุล, 2549 หน้า 5-3)

3.1 กำหนดราคาขายจากต้นทุนผันแปร

ราคาขาย = ต้นทุนผันแปร + (อัตราส่วนเพิ่ม × ต้นทุนผันแปร)

3.2 กำหนดราคาขายจากต้นทุนเต็ม

ราคาขาย = ต้นทุนรวม + (อัตราส่วนเพิ่ม × ต้นทุนรวม)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการบัญชี การวิเคราะห์ต้นทุน การกำหนดจุดคุ้มทุน ผลิตภัณฑ์ และการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยายพรรณนาความเชื่อมโยงแต่ละเนื้อหาให้สัมพันธ์กัน และสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปของกลุ่มจักสานบ้านน้ำพรในปัจจุบัน พบว่า สมาชิกกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 100) อายุโดยเฉลี่ย 38 ปี ระดับการศึกษาปฐมต้น (ร้อยละ 75) รองลงมาประถมศึกษา (ร้อยละ 15) ด้านประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 2 ปี (ร้อยละ 67.80) รองลงมา 3 - 5 ปี (ร้อยละ 22.60) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 67.80) รองลงมา 15,000 - 20,000 บาท (ร้อยละ 17.30)

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการ พบว่า ในแต่ละหมู่บ้านจาก 1 บ้าน 2 หมู่ ผู้เป็นสมาชิกที่ทำการจักสานมีความสนใจในการจักสานเส้นพลาสติก อันเนื่องมาจากการส่งเสริมอาชีพจากพัฒนาชุมชนอำเภอเชียงคานในเบื้องต้น และบางหมู่บ้านได้มีการพัฒนาทักษะการจักสานเส้นพลาสติกเป็นของใช้ในครัวเรือน จากการส่งเสริมด้วยงบประมาณยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย รวมถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ และต่อยอดองค์ความรู้จากผู้ประกอบการรายย่อยในต่างอำเภอ และต่อมาได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร มีสมาชิกกลุ่มจักสานจากบ้านท่าดีหมีเข้าร่วมด้วย แต่ยังไม่ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน มีรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มด้วยวิธีการประชุมรับฟังข้อเสนอและแสดงความคิดเห็นต่างๆ แล้วตกลงร่วมกันเมื่อมีการผลิตสินค้าแต่ละรอบเพื่อรับทราบต้นทุนร่วมกัน

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรับ - จ่าย การคำนวณจุดคุ้มทุน และการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดราคาขาย พบว่า ในด้านการจัดทำบัญชีของกลุ่มเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่าย ใช้วิธีการจดจำในแต่ละเดือน หรือจะมีการลงบันทึกการขายสินค้า ต้นทุนการซื้อสินค้าเป็นครั้งคราว แต่ไม่ได้ทำอย่างสม่ำเสมอ การกำหนดราคาขายเมื่อผลิตสินค้าเสร็จใช้วิธีการประมาณต้นทุนเพื่อกำหนดราคาขาย เช่นเดียวกันกับการวางแผนการจำหน่ายใช้เพียงการประมาณการเท่านั้น เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนรายรับ-รายจ่าย มีการจัดทำเป็นบางครั้งหรือไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง

2. การวิเคราะห์ต้นทุนของผลิตภัณฑ์จักสานเส้นพลาสติก สำหรับผลิตภัณฑ์ตะกร้าทรงกล่องขนาด 8x8 จำนวน 40 ใบ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มจักสาน เมื่อวิเคราะห์คำนวณหาต้นทุนการผลิต พบว่า กลุ่มจักสานมีเงินลงทุนเริ่มแรกจะอยู่ที่ 3,900 บาท มีต้นทุนวัตถุดิบที่ใช้ไปจำนวน 35 บาท/ใบ มีต้นทุนค่าแรงงานจำนวน 37.50 บาท /ใบ มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 7.28 บาท/ใบ และมีต้นทุนการผลิตต่อ 1 ใบ = 80 บาท ดังการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ต้นทุนเริ่มแรก กลุ่มจักสานมีเงินลงทุนเริ่มแรกในการผลิตสินค้าทั้งหมดจำนวน 3,900 บาท และนอกจากนี้ กลุ่มจักสานยังมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อครั้งอยู่ที่ 200 บาท ซึ่งเป็นค่าโทรศัพท์เพื่อประสานงานกลุ่มสมาชิกในการประชุม มีต้นทุนต่อหน่วยเฉลี่ย 5 บาท/ใบ (200/40 ใบ) โดยกลุ่มจักสานจะมีการประชุมเมื่อมีการผลิตสินค้ารอบใหม่เท่านั้นเฉลี่ย 2 ครั้ง/เดือน

2.2 วัตถุดิบทางตรง วัตถุดิบทางตรงที่ใช้ในการผลิตทั้งหมด จำนวน 10 กิโลกรัมต่อเดือน เส้นพลาสติกจำนวน 1 กิโลกรัม สามารถผลิตตะกร้าสานทรงกล่องขนาด 8x8 ได้จำนวน 4 ใบ และใน 1 เดือนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำพรสามารถผลิตตะกร้าสานทรงกล่องขนาด 8x8 ได้จำนวน 40 ใบ มีต้นทุนวัตถุดิบทางตรง 35 บาท/ใบ มีต้นทุนวัตถุดิบทางอ้อม 10.98 บาท/ใบ รวมต้นทุนวัตถุดิบทางตรงใช้ไป 35 บาท/ใบ

2.3 ค่าแรงงานทางตรง ค่าแรงงานทางตรงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำพร ใช้แรงงานทางตรงในการสานตะกร้าพลาสติกทรงกล่องขนาด 8x8 ได้จำนวน 2 ใบต่อวัน ใน 1 เดือนมีจำนวนวันทำงานทั้งหมด 20 วัน ซึ่งนับเป็นจำนวน 1 รอบการทำงานปกติ โดยนับตามชั่วโมงการทำงานปกติใน 1 วัน มี 8 ชั่วโมง มีค่าแรงงานทางตรงที่เกิดขึ้นทั้งหมด 6,000 บาท และมีค่าแรงเฉลี่ย 37.50/ใบ

2.4 ค่าใช้จ่ายในการผลิต กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำพร มีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าคือค่าไฟฟ้า 150 บาท ค่าน้ำ 90 บาท ค่าใช้จ่ายในการขาย 40 บาท วัตถุดิบทางอ้อม 11 บาท และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำพร จะมีค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 291 บาท/เดือน และมีค่าใช้จ่ายในการผลิตต่อใบเฉลี่ย เท่ากับ 7.28 บาท (291 บาท / 40 ใบ)

3. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์จักสานบ้านน้ำพร สำหรับผลิตภัณฑ์ตะกร้าทรงกล่องขนาด 8x8 จำนวน 40 ใบ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มจักสาน พบว่า ต้นทุนการผลิตตะกร้าอยู่ที่ 80 บาท/ใบ ในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเป็นจำนวนหน่วย กลุ่มจักสานจะต้องขายผลิตภัณฑ์ให้ได้จำนวน 57 ใบ และหากวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเป็นจำนวนเงินจะต้องขายให้ได้จำนวน 8,478 บาท เมื่อนำไปวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อกำหนดราคาขายตามวิธีต้นทุนผันแปรจะต้องขายอยู่ที่ใบละ 120 บาท จึงจะมีกำไรตามเป้าหมายที่ต้องการ 50% และเมื่อนำไปวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อกำหนดราคาขายตามต้นทุนเต็มจะต้องขายอยู่ที่ใบละ 128 บาท จึงจะมีกำไรตามเป้าหมายที่ต้องการ 50% ดังรายละเอียดด้านล่าง

3.1 การวิเคราะห์การสะสมต้นทุนการผลิต

$$\begin{aligned}\text{ต้นทุนการผลิต} &= \text{วัตถุดิบทางตรงใช้ไป} + \text{ค่าแรงงานทางตรง} + \text{ค่าใช้จ่ายในการผลิต} \\ &= 35 + 37.50 + 7.28 \\ &= 80 \text{ บาท/ใบ}\end{aligned}$$

3.2 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

$$\begin{aligned}3.2.1 \text{ จุดคุ้มทุนเป็นจำนวนหน่วย} &= \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{กำไรส่วนเกินต่อหน่วย}} \\ &= 3,900 / (149 - 80) \\ &= 56.5 \approx 57 \text{ ใบ}\end{aligned}$$

$$3.2.2 \text{ จุดคุ้มทุนเป็นบาท} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$$

$$= 3,900 / (149 - 80) / 149$$

$$= 8,478 \text{ บาท}$$

3.3 คำนวณราคาขาย

3.3.1 กำหนดราคาขายจากต้นทุนผันแปร

$$\begin{aligned} \text{ราคาขาย} &= \text{ต้นทุนผันแปร} + (\text{อัตราส่วนเพิ่ม} \times \text{ต้นทุนผันแปร}) \\ &= 80 + (50\% \times 80) \\ &= 120 \text{ บาท/ใบ} \end{aligned}$$

3.3.2 กำหนดราคาขายจากต้นทุนเต็ม

$$\begin{aligned} \text{ราคาขาย} &= \text{ต้นทุนรวม} + (\text{อัตราส่วนเพิ่ม} \times \text{ต้นทุนรวม}) \\ \text{ต้นทุนรวมการผลิต} &= \text{วัตถุดิบ} + \text{ค่าแรงงาน} + \text{ค่าใช้จ่ายในการผลิต} + \text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน} \\ &= 35 + 37.50 + 7.28 + 5 \\ &= 85 + (50\% \times 85) \\ &= 127.5 \approx 128 \text{ บาท/ใบ} \end{aligned}$$

เมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของกลุ่มจักสานบ้านน้ำพรหลังการพบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ การคำนวณต้นทุน การกำหนดราคาขาย เพื่อวางแผนการดำเนินงานต่อไปของกลุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลการบริหารจัดการกลุ่มก่อนและหลังการวิจัย

รายการข้อมูล	ก่อนวิจัย	หลังวิจัย	การนำไปใช้ประโยชน์
1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่ม	ยังไม่จดทะเบียน	จดทะเบียน	ความยั่งยืนของกลุ่ม
2. การทำบัญชีรับ-จ่ายของกลุ่ม	ทำไม่สม่ำเสมอ	ทำสม่ำเสมอ	วางแผนบริหารกลุ่ม
3. การคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์	ใช้วิธีกะประมาณ	รู้หลักการคิดต้นทุน	ทราบต้นทุนที่แท้จริง
4. การกำหนดราคาขาย	ใช้วิธีกะประมาณ	รู้หลักการกำหนดราคาขาย	กำหนดราคาขายเหมาะสม
5. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน	ใช้วิธีกะประมาณ	รู้หลักการคิดจุดคุ้มทุน	วางแผนการขาย/การผลิต

โดยที่ผ่านมากลุ่มจักสานบ้านน้ำพรยังไม่ได้จัดตั้งกลุ่มเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เมื่อได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นกลุ่มจักสานได้ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านน้ำพร โดยจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มที่สำนักงานเกษตรอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อให้ได้รับการส่งเสริมในด้านต่างๆจากภาครัฐและเอกชน การบริหารจัดการกลุ่มได้มีการจัดประชุมสมาชิกกลุ่มอย่างน้อย 2 ครั้ง/เดือน มีการเขียนสรุปรายงานการประชุมไว้เป็นหลักฐานการประชุม ทีมผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการทำบัญชีรับ - จ่าย - คงเหลือ เพื่อให้กลุ่มทราบรายรับ-รายจ่าย และยอดคงเหลือผลการดำเนินงานของกลุ่ม รวมถึงการอบรมเชิงปฏิบัติการวิธีคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดราคาขายให้กลุ่มจักสานบ้านน้ำพรต่อไป

อภิปรายผล

งานวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารจัดการต้นทุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านน้ำพร เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการดำเนินงานกลุ่มให้มีความเข้มแข็งยั่งยืน สอดคล้องกับลักษณะ อินทร์บึงและคณะ (2563) ได้ศึกษาการจัดการสู่ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยการจัดการความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน ด้านการผลิตใช้วัตถุดิบจากชุมชน ด้านการจัดการทุนหมุนเวียนจากการระดมทุนมีการตั้งคณะกรรมการ ด้านการมีส่วนร่วมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก ด้านผู้นำมีการนำหลักการมีเหตุผลไปใช้ในการบริหารจัดการ มีศักยภาพด้านการประกอบการ และด้านนโยบายรัฐส่งเสริมให้ได้รับการรับรองจดทะเบียนมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สอดคล้องกับกุนทีรา อาษาศรี (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

การจัดการความรู้ด้านต้นทุนผลิตภัณฑ์กับการวางแผนการดำเนินงานและการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดมหาสารคาม พบว่า การจัดการความรู้ด้านต้นทุนผลิตภัณฑ์ การวางแผนการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าเพิ่มทางการตลาดโดยรวม ดังนั้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงควรมีการจัดทำบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ให้มีความถูกต้องครบถ้วน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดวางแผนในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการได้อย่างอย่างยั่งยืน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านลักษณะทางกายภาพในการประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารจัดการต้นทุนกลุ่ม ยังไม่ครอบคลุมรวมถึงยังไม่ใช่วิธีที่ถูกต้อง โดยจากการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและการกำหนดราคาขาย ยังไม่เป็นไปตามหลักการดำเนินงานตามหลักการบัญชีต้นทุน หลักการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย การคำนวณจุดคุ้มทุนผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านน้ำพร พบว่า การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนผลิตภัณฑ์จักสานนั้นใช้การกะประมาณ โดยสาเหตุหลักที่เกิดขึ้นเป็นเพราะว่าทางกลุ่มไม่ทราบต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง จึงทำให้ไม่สามารถคำนวณหาจุดคุ้มทุนที่ถูกต้องได้ เป็นเพียงการคาดคะเนและสะสมข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นจากการจดจำ บางครั้งมีการจดบันทึกในสมุดรับ-จ่าย แต่ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ จึงทำให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง รวมถึงต้นทุนวัตถุดิบทั้งทางตรงและทางอ้อม จำเป็นต้องซื้อจากแหล่งผลิตภายนอกซึ่งมีต้นทุนราคาที่แตกต่างกันตามจำนวนหน่วยที่สั่งซื้อแต่ละรอบและไม่ได้มีแผนการสั่งซื้อที่ชัดเจน จะซื้อเมื่อวัตถุดิบนั้นหมดและมีช่วงระยะเวลาสั่งซื้อต่อครั้ง 3 – 4 วัน ทำให้การผลิตไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับเพ็ญภา หวังที่ซอบ และคณะ (2564) ได้ศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านกูป ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สภาพทั่วไปของกลุ่มในการใช้ข้อมูลทางการบัญชีการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ในปัจจุบันจะใช่วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขายจะใช้การกะประมาณ มีความสามารถในการงานบัญชีเล็กน้อย สอดคล้องกับ ภาวินีย์ ธนาอนวัช (2563) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าหลวงยังเจริญมีข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตพบว่า ไม่เคยคำนวณต้นทุนการผลิต และไม่มีการจดบันทึกบัญชีการกำหนดราคาขายใช้วิธีกะประมาณมาโดยตลอด ทำให้ไม่สามารถทราบผลตอบแทนหรือกำไรที่แท้จริงจากการลงทุนได้ ซึ่งจะทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่สามารถวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกลุ่มชุมชนได้อย่างยั่งยืน

2. การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนใหม่ พบว่า ผลิตภัณฑ์จักสานตระกร้าพลาสติกมีต้นทุนที่แท้จริงจากการเปรียบเทียบการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ โดยผู้วิจัยคำนวณต้นทุนรวมตามหลักบัญชีต้นทุนและวิธีของกลุ่มจักสาน พบว่า มีความแตกต่างกันโดยวิธีต้นทุนรวมมีต้นทุนต่อหน่วยต่ำกว่าวิธีของกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร มีความครอบคลุมและเป็นไปตามหลักการคำนวณต้นทุน ทั้งนี้พบว่างบประมาณวัตถุดิบสูงกว่า ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุมา สาลี และคณะ (2565) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ใหม่ของผลิตภัณฑ์ชุมชนอำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ใหม่ จำนวน 5 ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดมีต้นทุนวัตถุดิบทางตรงมีสัดส่วนที่สูงกว่า ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต สอดคล้องกับเบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ และคณะ (2561) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์วิธีต้นทุนรวมเพื่อประเมินความสามารถในการทำกำไร กรณีศึกษาโรงงาน พี แอนด์ พี ฟู้ด พบว่า ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดมีวัตถุดิบทางตรงและค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร ในสัดส่วนที่สูงกว่าค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ และค่าแรงงานทางตรง ซึ่งถ้าหากพิจารณาต้นทุนวัตถุดิบถือเป็นทรัพยากรหลักของผลิตภัณฑ์ที่ขาดไม่ได้ กลุ่มจักสานควรพิจารณาวิเคราะห์ต้นทุนที่แท้จริงเพื่อวางแผนการลดหรือควบคุมการจัดซื้อวัตถุดิบให้อยู่ในราคาที่เหมาะสมต่อไป

3. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนใหม่ พบว่า จุดคุ้มทุนผลิตภัณฑ์กลุ่มจักสานบ้านน้ำพรมีจุดคุ้มทุนเป็นจำนวนหน่วยและจำนวนเงินที่แตกต่างกับวิธีวิจัย โดยผู้วิจัยคำนวณจุดคุ้มทุนตามหลักบัญชีต้นทุนมีความครอบคลุมและเป็นไปตามหลักการคำนวณตามหลักบัญชีต้นทุน ซึ่งจุดคุ้มทุนต่อหน่วยต่ำกว่าวิธีของกลุ่มจักสานบ้านน้ำพรที่เป็นรูปแบบการกะประมาณ สาเหตุหลักที่เกิดขึ้นเป็นเพราะว่าทางกลุ่มไม่ทราบต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง จึงทำให้ไม่สามารถคำนวณหาจุดคุ้มทุนที่ถูกต้องได้ ใช้เพียงการคาดคะเนจึงทำให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุมา สาลี และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณ และกำไรของผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนสินค้า 5 ประเภท เสื่อมัตถ์ยอม

ชากระเจียบ ครีมนวดกระซบัสต์ส่วน มันทอดรสคาราเมล และมีดพก มีจุดคุ้มทุนปริมาณการขาย และจุดคุ้มทุนจำนวนหน่วยแตกต่างจากผู้ผลิตสินค้าทั้ง 5 ชนิด เนื่องจากใช้วิธีกะประมาณ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบันทึกบัญชีไม่สม่ำเสมอและไม่เป็นระเบียบ และไม่เก็บเอกสารทางการเงินที่สำคัญ ทำให้ไม่สามารถทราบต้นทุน รายได้และผลตอบแทน และการคำนวณต้นทุนของสินค้าจะมีต้นทุนเพียงชนิดเดียวคือ ค่าวัตถุดิบทางตรง ไม่มีการคำนวณค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต และการตั้งราคาสินค้าส่วนใหญ่มีการตั้งราคาสินค้าตามราคาตลาดและเปรียบเทียบจากคู่แข่งในพื้นที่

4. การวิเคราะห์ราคาขายใหม่ พบว่า ราคาขายเดิมที่กลุ่มจักสานบ้านน้ำพรกำหนดไว้สูงกว่าต้นทุนอยู่ที่ 149% โดยตั้งราคาขายที่ 199 บาท ภายหลังจากการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดราคาขายทราบต้นทุนที่แท้จริงอยู่ที่ 80 บาท จึงกำหนดราคาขายในการบวกเพิ่ม 50% กำหนดราคาขายอยู่ที่ 149 บาท ซึ่งกำหนดราคาขายเกินส่วนบวกเพิ่มไว้เพื่อรองรับการให้ส่วนลดการค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรพรรณ ปลั่งพงษ์พันธ์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์ทอผ้า จังหวัดชัยนาท พบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า มีกระบวนการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่อย่างต่อเนื่องและประยุกต์ใช้สมการต้นทุนต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์ไปใช้ในการกำหนดราคาขาย เพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจและวิสาหกิจชุมชนมีรายได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งยังสามารถหาแนวทางในการลดต้นทุนของผลิตภัณฑ์ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานลักษณะ จีจุ และคณะ (2562) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มโอท็อป (OTOP) และการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม พบว่า การบริหารจัดการของกลุ่มโอท็อป (OTOP) วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม กลุ่มไม้กวาดเปเลญวน บ้านบ่อแก้ว ตำบลพานทอง อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีการพัฒนาเรื่องการบริหารในเรื่องของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความทันสมัย การวางแผนทางการเงินในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ และการวางแผนกำไรที่เหมาะสมทำให้สามารถพัฒนาวิสาหกิจชุมชนขนาดย่อมได้ รวมถึงในด้านของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเองจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มในด้านต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้

สรุปผลการวิจัย

การประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อบริหารจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านน้ำพร ตำบลปากตม มีน้อยมาก และยังไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีต้นทุนที่ถูกต้อง ขายสินค้าในราคาที่สูงกว่าต้นทุนที่แท้จริง มีผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย มีระบบการวางแผนบริหารงานที่ยังไม่ชัดเจน เมื่อได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์กลุ่มจักสานได้ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านน้ำพร การบริหารจัดการกลุ่มได้มีการจัดประชุมสมาชิกกลุ่มอย่างน้อย 2 ครั้ง/เดือน โดยมีการเขียนสรุปรายงานการประชุมไว้เป็นหลักฐานการประชุม ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการทำบัญชีรับ - จ่าย - คงเหลือ ซึ่งเป็นบัญชีอย่างง่ายที่จะทำให้ทราบรายรับ รายจ่าย และยอดคงเหลือของผลการดำเนินงานของกลุ่ม รวมถึงอบรมเชิงปฏิบัติการวิธีคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดราคาขาย ผลการเปรียบเทียบราคาขายก่อนการวิจัยพบว่าราคาขายสูงกว่าต้นทุนอยู่ที่ 149% โดยตั้งราคาขายที่ 199 บาท ภายหลังจากการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดราคาขายทราบต้นทุนที่แท้จริงอยู่ที่ 80 บาท จึงกำหนดราคาขายในการบวกเพิ่ม 50% กำหนดราคาขายอยู่ที่ 149 บาท ซึ่งกำหนดราคาขายเกินส่วนบวกเพิ่มไว้เพื่อรองรับการให้ส่วนลดการค้า และมีการวางแผนดำเนินงานในการผลิตต่อครั้งเพื่อลดต้นทุนด้านการสั่งซื้อวัตถุดิบ รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทักษะของสมาชิกกลุ่มจักสาน การกระจายสินค้าสู่กลุ่มเป้าหมายต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางด้านการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานของกลุ่ม จากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน
2. ควรมีการส่งเสริมรูปแบบการจัดทำบัญชีอย่างง่ายด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปผ่านสมาร์ทโฟน/คอมพิวเตอร์
3. ควรมีการเพิ่มศักยภาพทักษะการจักสานต่อ ยอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเป็นรูปแบบการวิจัยเชิงอรรถปฏิบัติการณ์เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางการบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน
2. ควรมีการวิจัยกลุ่มความร่วมมือเครือข่ายภาคีทางด้านกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา อาษาศรี. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ด้านต้นทุนผลิตภัณฑ์กับการวางแผนการดำเนินงานและการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จิรวรรณ ปลั่งพงษ์พันธ์. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้า จังหวัดชัยนาท. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 5(11), 73-89.
- จรรยา ลิ้มปภากุล. (2565). การบัญชีต้นทุน 1. (1). กรุงเทพฯ: หจก.ทีพีเอ็น เพรส.
- ทัศนชัย ศิริวรรณ. (2564). การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีววิถีตำบลน้ำเกี๋ยน อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนบริหารการและส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นงลักษณ์ จิ๋วและคณะ. (2562). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มโอท็อป (OTOP) และการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม พบว่า การบริหารจัดการของกลุ่มโอท็อป (OTOP) วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม กลุ่มไม้กวาดเปเลญวน บ้านบ่อแก้ว ตำบลพานทอง อำเภอกำแพงเพชร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด.
- นิตยา ตรีรัตนดิษฐ์กุล. (2565). การบัญชีต้นทุน 2. (4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เบญจมาศ อภิสิทธิ์ปัญญา. (2558). การบัญชีต้นทุน 2. (1). กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชียเพรส (1898) จำกัด.
- เพ็ญญา หวังที่ขอบและคณะ. (2564). การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านกูป ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 10(3), 122-130.
- ภาวินัย ธนาอนวัช. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. 22(2), 169-179.
- ลักขณา อินทร์บึง. (2564). การจัดการสู่ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่น. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 6(3), 222-251.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. <https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422&filename=index> (สืบค้นเมื่อ วันที่ 3 มกราคม 2566).
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2565). เศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ. https://web.codi.or.th/development_project/20201125-20029/ (สืบค้นเมื่อ วันที่ 4 มกราคม 2566).
- อรอุมา สำลีและคณะ. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุน ปริมาณ และกำไรของผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อการบริหารจัดการต้นทุนและความสามารถในการทำกำไร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, สาขาวิชาการบัญชี คณะเทคโนโลยีการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช.
- อรอุมา สำลีและคณะ. (2565). การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ใหม่ของผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 9(2), 57-77.